

معمای نام ماههای ایرانی با ریشه بابلی آنها قابل حل است

سه ماه پاییز که به نام ایزد - الهه های معروف ایران باستان **مهر** (ایزد جنگ و خورشید و عهد و پیمان)، **آبان** (منسوب به **ناهید**، الهه آبها) و **آذر** (آتش مقدس) واضح و مبرهن هستند و نیازی به کنکاش بیشتر ندارند. با این تذکر که نام **آذر** ایزد آتش در اساطیر سومری به صورت **هندورسانگا** (دارای گرز بزرگ) ذکر شده که این معنی در اوستا لقب **گرشاسپ** (کرساسپ، رستم، مردوک یعنی در هم شکننده ستمگران) یا همان **آترادات** (مخلوق آتش) پیشوای تاریخی سکانیان آماردی و شکست دهنده آشوریان (دیوان مازندران) در کنار شهر **آمل** است. خود نام **زال** (ملقب به **دستان= وزیر**) نیز در لغت سومری مترادف نام **آترادات** زبان اوستایی یعنی **مخلوق آتش** است. این نامهای اوستایی سه ماه پائیز به جای ماههای هفتم و هشتم و نهم هخامنشیان یعنی **بغیادیش** (نیایش بغ= مهر)، **ورکه زنه** (ورچه زنه، زن با شکوه= ناهید) و **آئیادیا** (آذر) می باشند. اما نام بقیه ماههای هخامنشیان یعنی **ادوکنیش** (ماه کانال)، **ثورواهر** (بهار روشن)، **ثایگر چیش** (چیدن سیر)، **گرمید** (جایگاه گرما)، **انامک** (اسم رمز)، **ثورانا** باشیش (ماه جشن غله)، **سورانا** باشیش (شادیبخش، کارپاشیای عیلامی)/ **درنه** باجی (هوم زرین)، **زامی** (ماه سرد و مهلک)/ **مرغزن** (سامیا) و **ویخنه** (حفر) ربطی به نام ماههای خدایگانی کنونی که یادگار دوره اشکانی- ساسانی است ندارد. پس اساساً خود این امشاسپندان (بی مرگان مقدس) دیگر که نامهای خود را به نه ماه ایرانیان داده اند، از کجا نشأت گرفته و منشأ نام ماههای ایرانی از عهد اشکانی- ساسانی شده اند؟ اگر موضوع را همانطور که رایج است سهل و ساده بگیریم و آنها را هم اصولاً الهه- ایزدان آریایی بشماریم به خطا رفته ایم چه شاخه آریانیان هندی و سکایی با این نامها آشنایی ندارند. پس به ناچار باید به سرزمین سومری/ سامی نشین بین النهرین برویم که قرنها مقر پادشاهان اشکانی و ساسانی بوده است. مقابله نام ۹ امشاسپند دیگر با ترجمه نام و نشان خدایان بابلی به سادگی نشان میدهد که این نامها از همفکری و تعاون مغان زرتشتی با مغان بابلی اکدی و کلدانی پدید آمده است چه به طور ساده نام ۹ امشاسپند دیگر نامهای سه تثلیث گروههای خدایان معروف بابلی می باشند که نامهای اعضا هر تثلیث بیانگر نام ماههای فصلی از سال شده است:

فروردین: فرشته حامی روح/ فروهر نیاکان مطابق نام خدایان بابلی همسان **نرگال** (ایزد جهان زیرین) و **نی نازو** (شفابخش، منجی) است. از این گروه خدایان زیر زمینی می توان از **آدونیس** فینیقیها (به معنی سرور من)، **تموز** بابلیها (= **هابیل**)، به معنی دریغ فرزند اصلی= **بت هیل** اعراب، **یوسف** یهود) و **ایمرو** (ایزد جهان زیرین هندوان) و **یمه** (جمشید، ایزد جهان زیرین آریانیها) نام برد. جالب است که **خارس** میتلنی به جای نام **سپیتمه جمشید** پدر بردیه زرتشت، نام **آدونیس** را ذکر می کند. بنابراین همانطوری که گفته میشود باغهای **معلق آدونیس** (ایزد رستنیها) همانند معادلش **جمشید** جوان و زیبا با جشن نوروز فروردینگان مربوط بوده است.

اردیبهشت (بهترین راستی و درستی و کمال): این نام به وضوح نشانگر نام ایزد معروف بابلی **نینورتا** (کامل، سالم)/ **نبو** (پیامبر و اعلام شده) است که در عهد باستان در فلات ایران و بین النهرین و شبه جزیره عربستان پرستش میشده است. این همان خدایی است که تحت نام **اسماعیل** (اسم- خدا) نیای قبیله ای اعراب به شمار آمده است. نامهای ایزد و الهه ایرانی همزاد اشا و **اشی** (راست و درست و عادل) نیز مربوط به همین ایزد می باشند.

خرداد (خدای همه خدایان): همان **انلیل** (الیل، الله) سلطان خدایان بابلی است که کاسیان (اسلاف لران) وی را **هاربه** (خدای همگان) می نامیده اند. نام این ایزد در زبان سومری معنی ایزد هوا را می داده است. ولی شکل **اکدی الیل** در زبانهای سامی به همان مفهوم **الله** (خدا) بوده است. کلمه تشهد مسلمین نیز اشاره به نام **انلیل** دارد که می توانست به شکل **ان- لا- ایل** (الله) صرف شود.

تیر (ماه تیشتر، ایزد باران): این ماه باید به نام ایرانی **آداد** سامیان (یعنی ایزد رعد و باران و توفان) نامیده شده باشد. ایزدی که سومریان وی را **ایشکور** (کوهستانی) می نامیدند. نامهای **امرداد** (بی مرگ) و

شهریور (شهریار دانا=بیغ اوزنی سومری) که به وضوح متعلق به برادر زاده و برادر توأمش **مردوک** و **انکی/انا** (خدای زمین) می باشند. این تثلیث **انکی** (خدای زمین)، **مردوک** (سرکوبگر، مار شکل) و **آداد** (تندر) در تورات به صورت تثلیث برادران **ابراهیم** (پدر امتهای فراوان)، **ناحور** (مار فیس فیس کننده) و **هاران** (کوهستانی) با اهمیت تمام قید شده است. به نظر می رسد تثلیث معروف مسیحی **پدر** (انکی/ابراهیم، خدای زمین) و **پسر** (**عیسی**، عیسو، ایشوم/نی نازو، رهبر/ شفابخش) و **روح القدس** (ایزد تندر) با جایگزین کردن نام **ایشوم** (عیسی) به جای نام **مردوک** (یعقوب تورات) عاید گردیده است. سر انجام در نام سه ماه زمستان تثلیث سومری/اکدی **آنو** (خدای آسمان روشن)، رئیس الوزرا و نماینده او در زمین یعنی **ایشوم** (رهبر، منجی) و **اینانا** (الهه مقدس زمین) را شاهد هستیم. چون **آنو** (ایزد آسمان) همان است که نزد هندو ایرانیان تبدیل به **دی** و **دیانس** (خدای آسمان روشن) شده است. **ایشوم** بابلیها متصف به نیکوکار و الرحمان و الرحیم، چنانکه از مندرجات کتاب استر و منابع یونانی بر می آید به جای همان **وهومن** (هامان، بهمن، نیکومنش) است. **سپنت آرمیتی** (الهه دانا و مقدس زمین) در عهد ماقبل مادها تحت همان نامهای سومری و اکدی در غالب مردم نقاط مختلف فلات ایران از جمله نزد لولوبیان در آذربایجان و کردستان و همچنین مازندران و کرمان (آراتتا) با اهمیت فراوان پرستش می شده است.

آن چه در نام ماههای مازندرانی جلب توجه می نماید

می دانیم غالب نام ماههای مازندرانی همان نام ماههای مرسوم ایرانی هستند که از این میان **کرچ ما** (ماه روی تخم خوابیدن مرغان) که به جای اردیبهشت (بهترین راستی و کمال) آمده است، نام محلی بوده و استثناست. در روایات مازندرانی کتاب نصاب طبری هم، اندکی اشاره بدین معنی این ماه رفته است: "این این روزها گلکاری نمی کنند، تن نمی شویند، موی سر هفت روز از «کرچما» را «کرچ در» می نامند و در معتقدند که: اگر گلکاری بکنند مار درخانه و چهره نمی تراشند و پشم گوسفند و موی بز نمی چینند و چون شان آشکار خواهد شد و **آشیانه و تخم گذاری خواهد کرد**". نام ماههای **هرما** (ماه ایزد کامل، خرداد)، **شروینه** (ماه منسوب به شاه دانا=خسترو ویره، شهریور)، **ارگه ما** (آذر ماه، ماه آتش، ارک ماه به سانسکریتی و اگر ماه به سکایی) و **میر ما** (مهر ماه) اصل ایرانی مرسوم خود را حفظ کرده اند. از این میان شکل **میر ما** بسیار جالب است چه معلوم میشود در اینجا ایزد مهر و ماه منسوب به وی را **میر** می خوانده اند (نظیر **امرو** در نزد خوارزمیها) و این نشانگر آن است که **مهر** ایزد زورخانه ها (مهرابه های ایرانی) یا همان **پوریای ولی** اساطیری (= بسیار نیرومند) که بعدها تحت عنوان **میر** یا **امیر** با امام اول شیعیان مطابق گشته در اساس به جز ایزد جنگ و عهد و پیمان و خورشید ایرانیان یعنی **مهر** مراد نبوده است.

درفش کاویانی

<http://derafsh-kaviyani.com/parsi/>